P7_TA(2014)0063

Прилагането на Директива относно нелоялните търговски практики

Резолюция на Европейския парламент от 4 февруари 2014 г. относно прилагането на Директива 2005/29/ЕО относно нелоялните търговски практики (2013/2116(INI))

(2017/C 093/05)

Европейският парламент,

— като взе предвид Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялните търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар (Директива за нелоялни търговски практики) ([1]),

— като взе предвид доклада на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет, озаглавен „Първи доклад за прилагането на Директивата относно нелоялните търговски практики“ (COM(2013)0139),

— като взе предвид съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно прилагането на Директивата относно нелоялните търговски практики (COM(2013)0138),

— като взе предвид Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 година за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите (Регламента за сътрудничество в областта на защита на потребителите) ([2]),

— като взе предвид Директива 98/27/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите ([3]),

— като взе предвид своята резолюция от 13 януари 2009°г. относно транспонирането, изпълнението и прилагането на Директива 2005/29/ЕО относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и на Директива 2006/114/ЕО относно заблуждаващата и сравнителната реклама ([4]),

— като взе предвид своята резолюция от 15 декември 2010 г. относно въздействието на рекламите върху поведението на потребителите ([5]) и последващия отговор на Комисията, приет на 30 март 2011 г.;

— като взе предвид проучването, озаглавено „Транспониране и прилагане на Директивата относно нелоялните търговски практики (2005/29/ЕО) и Директивата относно заблуждаващата и сравнителната реклама (2006/114/ЕО)“, извършено по искане на комисията на ЕП по вътрешния пазар и защита на потребителите ([6]);

— като взе предвид член 48 от своя правилник,

— като взе предвид доклада на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите и становището на комисията по правни въпроси (A7-0474/2013),

А. като има предвид, че потреблението е един от основните двигатели на растежа в Европейския съюз и че следователно потребителите играят важна роля в европейската икономика;

Б. като има предвид, че защитата на потребителите и техните права е една от основните ценности на ЕС;

В. като има предвид, че Директива 2005/29/ЕО относно нелоялните търговски практики е основният правен инструмент на ЕС за регулиране на заблуждаващата реклама и другите нелоялни практики при сделките между предприятия и потребители;

([1]) ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22.
([2]) ОВ L 364, 9.12.2004 г., стр. 1.
([3]) ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 51.
([4]) ОВ C 46 E, 24.2.2010 г., стр. 26.
([5]) ОВ C 169 E, 15.6.2012 г., стр. 58.
([6]) IP/A/IMCO/NT/2008-16.

Вторник, 4 февруари 2014 г.

Г. като има предвид, че чрез така наречената клауза за „единния пазар“ директивата цели да осигури високо равнище на защита на потребителите в рамките на Съюза и да увеличи доверието им в единния пазар, като същевременно гарантира на предприятията значителна правна сигурност, както и намаляване на пречките пред трансграничната търговия;

Д. като има предвид, че са налице съществени разлики в прилагането на Директива 2005/29/ЕО в различните държави членки;

Е. като има предвид, че на 12 юни 2013 г. изтекоха временните дерогации, които позволяваха на държавите членки да продължат прилагането на по-ограничителни или по-строги национални разпоредби в сравнение със самата директива и да прилагат клаузите за минимална хармонизация, съдържащи се в други правни инструменти на Съюза;

Ж. като има предвид, че държавите членки, които желаят това, са свободни да разширят обхвата на прилагане на директивата, така че да включва и отношенията между предприятията, и че до момента само четири от тях са направили този избор;

З. като има предвид, че Европейската комисия обяви, че скоро ще предложи преразглеждане на Директива 2006/114/ЕО относно заблуждаващата и сравнителната реклама, във връзка с отношенията между предприятията;

И. като има предвид, че развитието на цифровата икономика и всички нейни технологични приложения революционизираха начините на пазаруване и методите, чрез които предприятията рекламират и продават стоки и услуги;

Й. като има предвид, че правата, с които се ползват потребителите в Европа, все още не се познават в достатъчна степен от някои предприятия, по-специално по-малките сред тях, както и от много потребители;

К. като има предвид, че е необходимо да се засили ролята на сдруженията на потребителите и да им се предостави възможност да укрепят своя капацитет;

1. Поставя акцент върху ефективността на законодателната рамка, установена от директивата, както и нейното значение за вдъхване на по-голямо доверие сред потребителите и търговците по отношение на сделките на вътрешния пазар (по-специално по отношение на трансграничните сделки), за гарантиране на по-голяма правна сигурност за предприятията, както и за приноса за подобряване на защитата на потребителите в Съюза; припомня, че различията в прилагането на директивата създават риск да се намали ефективността ѝ;

2. Изразява съжаление за това, че въпреки разпоредбите на Директива 2006/114/ЕО за борбата срещу заблуждаващите рекламни практики в областта на отношенията между предприятията, някои от тези практики, като например „телефонните измами“, продължават да съществуват; отбелязва намерението на Комисията да предложи скоро промяна на Директива 2006/114/ЕО, съсредоточаваща се върху отношенията между предприятията, с цел воденето на по-добра борба срещу подобни практики; предлага в този контекст Комисията да обмисли предимствата на целеви черен списък на търговски практики, които следва да се считат за нелоялни при всички обстоятелства в областта на отношенията между предприятията за Директива 2006/114/ЕО, подобен на този, който вече съществува в Директива 2005/29/ЕО; не счита обаче, че е целесъобразно обхватът на Директива 2005/29/ЕО във връзка с отношенията между предприятията и потребителите да се разширява в непосредствено бъдеще, така че да включва и нелоялните търговски практики между предприятията;

3. Призовава Комисията да изясни съдържанието на Директива 2005/29/ЕО и Директива 2006/114/ЕО, за да гарантира по-високо равнище на защита на всички икономически субекти в рамките на Съюза, и по-специално на потребителите и МСП, срещу измамни или нелоялни практики и по този начин да укрепи доверието във вътрешния пазар;

4. Счита, че дерогациите, предвидени за секторите на недвижимите имоти и на финансовите услуги, са оправдани и че е целесъобразно те да бъдат запазени;

5. Счита, че на този етап разширяването на черния списък в приложение I не би било уместно; при все това призовава Комисията да изготви списък на практики, които националните органи са идентифицирали като нелоялни по смисъла на общите принципи на настоящата директива, с цел да се прецени дали подобно разширяване би било желателно в бъдеще;

6. Отбелязва, че при някои форми на взаимодействие между потребителите и предприятията, потребителите могат да станат жертви на нелоялни търговски практики, например при продажба на продукт на търговец; призовава Комисията да изследва проблеми от този тип и, ако е целесъобразно, да проучи целенасочени и практически мерки, които, наред с другото, могат да включват по-гъвкави тълкувания на разпоредбите на Директива 2005/29/ЕО относно нелоялните търговски практики, и които могат да бъдат обяснени в насоките на Комисията относно прилагането на настоящата директива;

7. Припомня, че считано от 12 юни 2013 г., държавите членки вече не могат да прилагат действащите до тази дата разпоредби в съответствие с временните дерогации; следователно призовава всички държави членки да се съобразят с текста на директивата във възможно най-кратки срокове; същевременно призовава Комисията да извърши проучване относно това как държавите членки са транспонирали директивата, по-специално що се отнася до национални забрани, които не са включени в приложение I, и в срок от две години да представи на Парламента и Съвета нов изчерпателен доклад относно нейното прилагане, който да съдържа, в частност, анализ на обхвата за по-нататъшното хармонизиране и опростяване на законодателството на Общността, свързано със защитата на потребителите, както и предложения за необходимите мерки, които да се предприемат на общностно равнище, за обезпечаване на запазването на високо ниво на защита на потребителите;

8. Потвърждава отново значението и абсолютната необходимост от цялостното и еднакво прилагане и правилното изпълнение на директивата от страна на държавите членки, с цел да се отстрани правната и оперативна несигурност за предприятията, развиващи трансгранична дейност; отбелязва със загриженост, че през периода 2011–2012 г. Комисията трябваше да прибегне към системата за консултации „Пилот ЕС“ по отношение на няколко държави членки поради неправилно транспониране на директивата; призовава държавите членки да подкрепят прилагането на национално равнище с всички налични средства, по-специално с достатъчно ресурси; подчертава съществената роля на засилването на сътрудничеството между националните органи, отговорни за изпълнение на директивата, както и значението на изграждането на структуриран диалог между публичните правоприлагащи органи и другите заинтересовани страни, по-специално асоциациите на потребителите;

9. Отбелязва, че от края на срока за транспониране на директивата през 2007 г. досега съществуват множество случаи, при които държавите членки не изпълняват или не прилагат правилно ключови разпоредби, по-специално черния списък със забранени, заблуждаващи и агресивни търговски практики; поради това призовава Комисията да продължи да наблюдава внимателно прилагането на директивата и, по целесъобразност, да образува производства срещу държави членки, които нарушават, не изпълняват или не прилагат правилно директивата в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз; призовава по-специално Комисията спешно да разреши всички нерешени въпроси във връзка със започнатите през 2011 г. консултации — или чрез приключване на производствата за установяване на неизпълнение на задължения, или чрез сезиране на Съда на ЕС;

10. Подкрепя намерението на Комисията за създаване на списък с показатели, с цел да се оцени ефективността на механизма за изпълнение на директивата от държавите членки;

11. Приветства факта, че откакто директивата е транспонирана в държавите членки, трансграничните покупки са се увеличили; припомня обаче, че засиленото сътрудничество и координация между Комисията и националните органи е от съществено значение за насърчаване на сближаващите се практики в изпълнението, както и за осигуряване на бързо и ефективно реагиране; посочва, че следва да се обърне особено внимание на трансграничните покупки онлайн, особено когато уебсайтовете за сравняване на цените не разкриват ясно самоличността на търговеца, който поддържа съответния сайт;

12. Потвърждава важността на засиленото сътрудничеството между националните органи, отговарящи за прилагането на директивата, с цел да бъде постигнато пълно прилагане и правилно изпълнение от страна на държавите членки; в тази връзка насърчава Комисията да извърши задълбочен преглед на приложното поле, ефективността и механизмите на функциониране на Регламента за сътрудничество в областта на защита на потребителите (Регламента за СОЗП), тъй като тя се ангажира да направи това до края на 2014 г.; в тази връзка приветства започнатото неотдавна от Комисията обществено допитване относно преразглеждането на този регламент, както и факта, че допитването е на разположение на всички езици на ЕС; призовава всички заинтересовани страни да вземат участие в посоченото допитване;

13. Подчертава полезността на операциите „метла“, провеждани в рамките на Регламента за СОЗП, и призовава Комисията да развие и подсили тези операции и да разшири техния обхват; настоятелно призовава Комисията да обобщи събраните данни и списъка с действия, предприети от Комисията и от държавите членки в резултат на тези операции, както и да публикува своите констатации, като същевременно вземе предвид необходимостта да се гарантира поверителността на определена чувствителна информация, която се използва в рамките на съдебно производство на национално равнище; призовава Комисията да докладва своите констатации на Парламента и освен това да предложи, ако са необходими, допълнителни мерки, за да се подобри функционирането на вътрешния пазар;

14. Изразява съгласие, че следва да се положат допълнителни усилия за подобряване на прилагането на Директивата за нелоялните търговски практики по отношение на уязвимите потребители;

15. Изразява загриженост във връзка със свързаните с това конфликти на интереси, както и с подвеждащия начин, по който някои търговци използват инструментите за отзиви от потребители и уебсайтовете за сравнение на цени; приветства решението на Комисията да проучи това, как би могла да се повиши яснотата за потребителите на информацията, предлагана от такива платформи;

Вторник, 4 февруари 2014 г.

16. Призовава Комисията и държавите членки да гарантират правилното прилагане на Директивата за нелоялните търговски практики, особено по отношение на подвеждащата „скрита“ реклама по интернет под формата на коментари, публикувани в социалните мрежи, форуми или блогове, които изглежда, че произлизат от самите потребители, докато в действителност са съобщения с търговски или рекламен характер, които пряко или косвено са създадени или финансирани от икономически оператори; настоява, че тези практики оказват разрушително влияние върху доверието на потребителите и правилата за конкуренция; призовава държавите членки да предприемат подходящи мерки за по-нататъшно предотвратяване на развитието на тези практики, включително чрез информационни кампании, насочени към предупреждаване на потребителите на тези „скрити“ форми на реклама, или чрез поощряване на създаването на наблюдатели/модератори на форумите, които да са специално обучени и да предупреждават за опасностите от „скритата“ реклама;

17. Счита, че предвид бързото разпространение на онлайн рекламирането е необходимо да се разработи подходящ метод за мониторинг на защитата на уязвимите групи лица, по-специално децата, и достъпа до тях от страна на рекламодатели;

18. Изразява съжаление за това, че въпреки настоящата европейска законодателна рамка за цените в сектора на въздушния транспорт и операцията „метла“, проведена през 2007 г. съгласно Регламента за СОЗП и насочена към интернет страниците за продажба на самолетни билети, потребителите продължават да са жертва на множество измамни практики в този сектор, като например изключване на неизбежните разходи като допълнителните такси за кредитните и дебитните карти при резервация онлайн; отбелязва със загриженост нарастващия брой жалби във връзка с потребители на сайтове за закупуване на билети онлайн, станали жертва на така нареченото „проследяване на IP адреси“ — практика, която цели да запамети колко пъти отделният потребител се е свързал със съответния сайт от същия IP адрес и след това изкуствено да завиши цените в зависимост от интереса, показан чрез други сходни търсения; призовава Комисията да разследва честотата на използване на тази практика, която създава нелоялна конкуренция и представлява неправомерно използване на личните данни на потребителите, и ако е целесъобразно, да предложи подходящо законодателство за защита на интересите на потребителите;

19. Смята, че налаганите при неспазване на директивата санкции не следва да бъдат по-малки от печалбата, която се реализира чрез използването на практики, считани за нелоялни или измамни; припомня на държавите членки, че директивата предвижда, че санкциите трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи; призовава Комисията да събира и анализира данните за санкциите, налагани от държавите членки, както и относно ефикасността на правоприлагащите режими, по-конкретно по отношение на сложността и продължителността на изпълнителното производство; призовава Комисията да предостави на Европейския парламент резултатите от тези анализи;

20. Приветства усилията на Европейската комисия да подпомага държавите членки в транспонирането и прилагането на директивата;

21. Приветства базата данни относно националното законодателство и съдебната практика във връзка с нелоялните търговски практики, разработена от Комисията и признава, че базата данни е полезен инструмент за допълване на информацията, с която разполагат потребителите; изразява съжаление, че базата е достъпна единствено на английски език; призовава Комисията постепенно да увеличи броя на езиците, на които е достъпна базата данни и да разработи нейната популярност, по-конкретно сред икономическите оператори; призовава Комисията да помисли също така за допълнителни инструменти за повишаване на осведомеността на МСП по отношение на нелоялните търговски практики;

22. Подчертава значението на съставения от Комисията документ с насоки, който придружава прилагането на директивата; приветства намерението на Комисията да пристъпи към преразглеждане на документа до 2014 г.; насърчава Комисията да прозрачен начин, като провежда широки консултации със заинтересованите страни по време на целия процес; призовава Комисията да продължи редовно да актуализира и изяснява този документ в бъдеще; призовава държавите членки доколкото е възможно да вземат предвид това ръководство и да обменят най-добри практики по прилагането му; призовава Комисията да представи оценка на проблемите с тълкуването и прилагането, често срещани от националните органи и заинтересованите страни, при прилагането на разпоредбите на директивата, за да оцени кои аспекти от документа с насоки се нуждаят от подобрение;

23. Подчертава, че принципът на максимална хармонизация, определен от директивата, предполага, че националното законодателство не може да предвижда по-строги условия от тези, предвидени в директивата; подчертава, че съгласно тълкуването на този принцип от Съда на ЕС, обвързаните продажби и други търговски промоции, които Съдът разглежда като нелоялни търговски практики и които не са включени в „черния списък“ на приложение I, могат да бъдат забранявани единствено индивидуално за всеки отделен случай; подчертава, че от съображения за правна сигурност, както и за да се гарантира високо равнище на защита на потребителите, Комисията следва да уточни, в рамките на преразглеждането на документа с насоки, в кои конкретни случаи обвързаните продажби и другите търговски промоции следва да се считат за незаконни; призовава също Комисията да анализира необходимостта от ново законодателно предложение, посветено на търговските промоции;

24. Подчертава, че използването на неверни твърдения за екологосъобразност е нелоялна практика, която има тенденция да се развива; насърчава Комисията да задълбочи раздела от документа с насоки, който е посветен на тази тема, с цел да се внесе яснота за икономическите оператори относно прилагането на директивата; наред с това приканва Комисията да проучи инициативите, които би могла да предприеме с цел по-добра защита на потребителите от тези практики;

25. Призовава Комисията и държавите членки да информират по-добре предприятията относно правата на потребителите, за да се насърчи тяхното по-стриктно спазване от икономическите оператори;

26. Припомня, че много потребители се колебаят да претендират за обезщетение, когато похарчената сума им се струва не много висока; подчертава необходимостта от допълнително информиране на потребителите относно подкрепата, която могат да им предоставят едновременно сдруженията на потребителите и мрежата на европейските центрове на потребителите; подчертава значението на организациите на потребителите за повишаване на осведомеността относно съществуващите нелоялни търговски практики като превантивни мерки и тяхната роля в подпомагането на жертвите на нелоялни практики, като по този начин дават възможност на потребителите да отстояват правата си по правилен начин; призовава за координирани действия между потребителските организации на национално и европейско равнище, както и с националните органи и Комисията;

27. Подчертава важността потребителите да се ползват с ефикасни и бързи възможности за правна защита на достъпни цени; призовава във връзка с това държавите членки да приложат изцяло директивата относно алтернативните способи за разрешаване на спорове и онлайн извънсъдебното решаване на спорове;

28. Изтъква значението за потребителите на механизмите за предявяване на колективен иск и приветства публикуваната неотдавна от Комисията препоръка C(2013)3539 и съобщението ѝ COM(2013)0401; изразява съгласие, че една хоризонтална рамка за колективна правна защита би избегнала риска от некоординирани разделени по сектори инициативи на ЕС; призовава държавите членки да следват препоръките на Комисията за установяване на хоризонтални общи принципи, чието прилагане в държавите членки би послужило да се прецени дали са необходими по-нататъшни мерки, включително законодателна инициатива, най-вече при трансграничните случаи; припомня, че нито един от различните подходи в областта на колективната правна защита не трябва да предоставя икономически стимули за злоупотреби с колективни искове и че всички тези подходи трябва да включват подходящи гаранции за избягване на неоснователни искове;

29. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.